Norwegofile!

Często przekonywaliśmy Was, że w procesie nauki norweskiego bardzo pomocne jest czytanie prasy w tymże języku. Żeby ułatwić Wam życie i żeby mieć pewność, że stosujecie się do naszych zaleceń, postanowiliśmy nie tylko sami wyszukiwać Wam teksty z prasy norweskiej, ale i opracowywać je w taki sposób, aby ich zrozumienie było i szybsze, i łatwiejsze. *Ganske kult det, ikke sant?*

To co konkretnie będziemy Wam serwować? Cóż, wszystko co tylko nawinie nam się pod nos i wyda interesujące: od poważnie (w teorii) brzmiących artykułów prasowych o tematyce społeczno-politycznej, przez teksty o kulturze (choćby recenzje filmowe), aż po leciutkie do czytania wpisy publikowane na norweskich blogach. Jedyne co nas tak naprawdę obchodzi przy wyborze materiałów to to, żeby teksty były w pełni autentyczne, tzn. w żaden sposób nie uproszczone, nie dostosowane do potrzeb uczących się języka itp.

Dziś mamy dla Was artykuł wspomnieniowy o księżnej Dianie zatytuowany ***Sju grunner til at verden elsket Diana*** (Siedem powodów, dla których świat pokochał Dianę), który pojawił się na stronie internetowej NRK z okazji 20. rocznicy śmierci księżnej*. Nie jest to co prawda to, czym norweska prasa żyje obecnie w głównej mierze – czyli wybory parlamentarne**, ale w końcu dziś to tylko rozgrzewka. Mamy nadzieję, że nasza inicjatywa przypadnie Wam do gustu. Oczekujcie nowych materiałów co tydzień, a tymczasem DO NAUKI!

---

* artykuł został napisany przez Øyvinda Nyborga i dostępny jest na stronie NRK: https://www.nrk.no/urix/sju-grunner-til-at-verden-elsket-diana-1.13660164 (data dostępu: 30.08.2017)

** A propos wyborów parlamentarnych: gorąco polecamy Wam Valgomat NRK, czyli test, który nie tylko pozwoli Wam sprawdzić, do której norweskiej partii należycie ideologicznie, ale który jest też świetnym wprowadzeniem do norweskich realiów politycznych (patrzcie na *Les mer* poniżej każdego pytania). Oto i link: https://www.nrk.no/valg/2017/valgomat/

© TROLLTUNGA - EKSPERCI NORWESKIEGO
www.trolltunga-norweski.com, +48 518 486 563, trolltunga.kontakt@gmail.com

Sju grunner til at verden elsket Diana - NRK Urix

Lady Diana Spencer var en av forrige århundres mest kjente kvinner. Torsdag er det 20 år siden hun døde.

1. Eventyrprinsessen

Diana møtte prins Charles første gang på en grillfest. Charles var den gang en av verdens mest ettertraktede ungkarer. Han var smart, arveprins og ble kalt «action man». Charles hadde et godt øye til Dianas storesøster Sarah.

Ryktet om romansen mellom den 19 år gamle Diana og den 13 år eldre Charles begynte å gå. Eter en kort forlovelse, giftet de seg 29. juli 1981 i en storslått seremoni i St. Paul-katedralen i London.

Minst 750 millioner TV-seere verden over så Diana gå opp kirkegulvet med fire små brudepiker til å passe kjolens lange slep.

Diana var bare 20 år og hadde jobbet som barnepike. Hun hadde strøket i alle fag på skolen, og hadde ingen spesiell utdannelse. Hun var høy, pen og hadde et sjenert blikk.

Selv om hun var fra en ikke ubetydelig aristokratisk familie, ble hun sett på som «eventyrprinsessen» eller som «Askepott» som hadde vunnet prinsen og halve kongeriket.

Året etter fikk paret sitt første barn – prins William Arthur Philip Louis. Kongehuset fikk sin tronarving. To år etter kom Henry Charles Albert David, bare kalt «Harry».

(et) århundre – stulecie
å ettertrakte – pożądać czegoś
(en) ungkar - kawaler
(en) arveprins – książę, który ma odziedziczyć tron, bo *å arve* - dziedziczyć
å ha et godt øye til noen (idiom) – mieć kogoś na oku, interesować się kimś
(et) rykte - 1. plotka / 2. sława, reputacja; *ha et dårlig rykte* – cieszyć się złą sławą, mieć złą reputację
storslått – wspaniały, imponujący,majestatyczny; storslagen, storartet
(en/ei) brudepike- druhna
(et) slep – ogon sukni
å stryke (strøk/strøyk - har strøket) – [tu:] nie zdać, oblać (egzamin, przedmiot w szkole itp.); ale czasownik ten oznacza także prasować lub głaskać, gładzić (np. kogoś po włosach – *stryke en over håret*)

[ciąg dalszy tłumaczenia na następnej stronie]

© TROLLTUNGA - EKSPERCI NORWESKIEGO
www.trolltunga-norweski.com, +48 518 486 563, trolltunga.kontakt@gmail.com

2. Utroskap

Prins Charles innrømmet at han hadde hatt et langvarig forhold til en gammel flamme – Camilla Parker-Bowles. Camilla var gift, og paret var omgangsvenner med Charles og Diana.

Mange tok parti med prinsessen, og vendte seg mot Charles for hans utroskap. Prinsessen var blitt tynn, og mange så på det som et tegn på at hun ikke hadde det bra i ekteskapet med Charles.

I februar 1991 sprakk nyheten om at også Diana hadde vært utro med sin ridelærer James Hewitt.

Diana anklaget samtidig Charles for å ære egenrådig, og for heller å ville spille polo enn å være sammen med sine to sønner.

I et TV-intervju gikk hun langt i å si at Charles verken var skikket eller villig til å påta seg rollen som landets konge.

Dronning Elizabeth så til slutt ingen annen utvei enn å be paret skille seg. 28. august 1995 var skilsmissen et faktum.

(et) blikk – spojrzenie | *forelske seg ved første blikk* – zakochać się od pierwszego wejrzenia
blikk może ponadto przybierać formę przysłówka i znaczyć tylko co „całkiem, zupełnie" f.*eks blikk stille = helt stille*, całkiem cicho
Askepott – Kopciuszek; nazwa wywodzi się od słówka *en aske* - popiół
(en) tronarving – następca tronu

(en) utroskap – niewierność | istnieje także pojęcie prawne *økonomisk utroskap* oznaczające sprzeniewierzenie, defraudację - *(et) underslag*,
å innrømme – przyznawać coś, uznawać (np. czyjeś racje w dyskusji)
å ta parti med – wziąć czyjąś stronę, opowiedzieć się za kimś
(en) ridelærer – nauczyciel jazdy konnej
verken… eller… - ani…. ani…
(en) utvei – wyjście (dosłownie, np. z budynku, i przenośnie, np. jako wyjście z sytuacji)

3. Diana vant mediekrigen

Tabloidavisene fråtset i forholdet mellom Diana, som etter skilsmissen mistet sin kongelige tittel, prinsessen av Wales.

The Sun brankte utdrag fra telefonsamtale mellom Diana og en mann som kalte henne ved kjælenavn og sa han elsket henne.

Den samme avisen avslørte senere innholdet i telefonsamtaler mellom Camilla Parker-Bowles og prins Charles.

Skittkastingen varte i årevis. Diana, med sitt vakre smil og vinnende vesen, så ut til å få mest sympati av de to. Hvorhen hun dro, var det med et kobbel av fotografer på slep.

Diana var allerede en megastjerne og havnet på forsiden av allverdens aviser og magasiner. Hun hadde også tatt USA med storm, spist middag med president Ronald Reagan og danset med John Travolta

4. Veldedighet

Ingen kunne samle inn mer penger til veldedighet enn Diana. Hun ble fotografert mens hun håndhilste på aidssyke. Hun dro til Angola for å møte ofre for landminer, og i Bosnia ble hun fotografert i utstyr for å rydde minefelt.

(et) utdrag – wyciąg, wyjątek, fragment czegoś
(et) kjælenavn – zdrobnienie, pieszczotliwe imię
å avsløre - odkryć coś (dosłownie - ściągając z czegoś nakrycie itp., lub w przenośni – np. czyjeś tajemnice, romanse itp.)
(en) skittkasting – obrzucanie się błotem, publiczne pranie brudów; słowo wzięło się z połączenia *(en) skitt*– brud, nieczystość, ekskrementy [proszę sobie skojarzyć z ang. shit!] + *(en) kasting* – rzucanie, obrzucanie, pochodzące oczywiście od czasownika *å kaste*. Spójrzmy też co podpowiada nam słownik norwesko-norweski: *å kaste skitt på* - omtale på en ufin måte.
(å ha) et vinnende vesen – mieć ujmującą naturę | *et vesen* – natura, istota (czegoś) lub istota żyjąca – *levende vesen*
å vare – trwać | Uwaga na wymowę! Nie mylić z *å være* - być
i årevis – latami; analogicznie i timevis – godzinami, i ukevis – tygodniami itd.
på slep – «na ogonie» (ha noen ~)
(en) veldedighet - dobroczynność

© TROLLTUNGA - EKSPERCI NORWESKIEGO
www.trolltunga-norweski.com, +48 518 486 563, trolltunga.kontakt@gmail.com

Hun fikk kritikk for å være «en løs kanon på dekk», og for å utnytte sårbare grupper ved å la seg avbilde med dem for å øke egen popularitet.

Men arbeidet hennes nøt også stor respekt internasjonalt.

Mange følte at prinsessen hadde et godt hjerte, enten det var for hjemløse, aids-pasienter eller for ofre for krig.

Dianas opptreden stod i kontrast til et kongehus som var mer avmålt og preget av tradisjon.

5. Paparazzier fikk skyld for dødsulykken

I en periode der folk opplevde at det igjen begynte å gå Dianas vei, inntraff den tragiske bilulykken i Paris der Diana, hennes kjæreste Dodi al-Fayed og sjåføren omkom.

Bilen krasjet inn i en stolpe inne i en tunnel, i voldsom fart. Sjåføren kjørte i nesten 200 km/t og hadde i tillegg promille, men paparazzifotografene som hadde fulgt etter bilen fikk skylden.

Folket sørget, og sinnet mot pressen økte. I en TV-dokumentar på BBC søndag, gikk det fram at kongehuset er bitre etter det som skjedde.

– Fotografene tok bilder av min døende mor i bilen istedenfor å hjelpe, sier prins Harry i dokumentaren.

sårbar – podatny na zranienie, wrażliwy
å nyte respekt – cieszyć się szacunkiem
enten… eller… - albo… albo…
(en) opptreden – 1. zachowanie | 2. występ gdzieś (np. w TV)
avmålt – chłodny, zdystansowany, spokojny, wycofany (o zachowaniu)
(en) fart – prędkość, szybkość

6. Sorgen over tapet av en prinsesse

Bare timer etter at budskapet om Dianas død ble kjent, ble de første blomstene lagt ned utenfor Buckingham Palace og prinsessens hjem i Kensington Palace i London.

Det vokste raskt til et blomsterhav ingen hadde sett maken til. Folk var i sjokk. Voksne menn og kvinner gråt åpenlyst på gaten.

Sorgen gikk etter hvert over til sinne. Mange ga kongehuset skylden for å ha sent Diana ut i kulden.

På Londons flaggstenger vaiet Union Jack på halv stang, men ikke den på Buckingham Palace.

Tradisjonen var at det kongelige flagg skulle heises kun når dronningen var på slottet, men hun, Charles og prinsene var på et slott i Skottland.

Over 40.000 briter ringte inn til avisen The Sun og klaget, men ingenting skjedde. Mange var sinte, og politiet var bekymret for sikkerheten til de kongelige på begravelsesdagen.

(et) tap – strata, utrata, porażka
å (ikke) se maken til – (nie) widzieć coś podobnego. *Jeg har aldri sett noe maken til dette*! – nigdy nie widziałem niczego podobnego!
åpenlys – wyraźny, nieskrywany, ostentacyjny
å heise flagg – wciągnąć flagę na maszt

© TROLLTUNGA - EKSPERCI NORWESKIEGO
www.trolltunga-norweski.com, +48 518 486 563, trolltunga.kontakt@gmail.com

7. Dronningen bøyer av for folket

Flere enn en million mennesker fulgte kisten fra det kongelige kapellet i St. James's Palace til kirken Westminster Abbey.

I det kisten passerte Buckingham Palace, bøyde dronning Elizabeth hodet.

Og slottet flagget på halv stang. Noen lignende hadde aldri skjedd før.

Og da Charles Spencer kom med et sleivspark til kongehuset i sin minnetale til søsteren Diana inne i Westminster Abbey, klappet folk som hadde samlet seg utenfor på gater, torg og i parker.

– Diana viste at hun ikke trengte noen kongelig tittel for å utrette sin helt egne form for magi, sa broren i talen.

Også de 2000 som hadde plass i Westminster Abbey, tok til å klappe.

(en) minnetale – mowa wspomnieniowa; połączenie słów *(et) minne* – wspomnienie, pamiątka, także pamięć + *(en) tale* – mowa, przemowa.
Obydwa słowa mogą występować także jako czasowniki, nie przymiotniki:
å minne – pamiętać o czymś, także wspominać coś lub przypominać o czymś (f.eks. *smaken minner om jordbær* – smak przypomina truskawki / *minn meg på at jeg skal ringe til henne* – przypomnij mi, że mam do niej zadzwonić) | *å tale* - przemawiać
å utrette – zrobić coś, dokonać, sprostać czemuś; *tu:* roztaczać [wokół siebie]

Etter å ha lest teksten, prøv å svare på spørsmålene:

1. Hvorfor ble Diana sammenlignet med Askepott?

2. Var Dianas ekteskap vellykket?

3. Kan Prinsesse Diana være et godt forbilde for oss? Begrunn synspunktet ditt.

4. Hvorfor fikk paparazzier skyld for dødsulykken?

5. Hvordan reagerte folk på Diana død?

Æ Ø Å
TROLLTUNGA
EKSPERCI NORWESKIEGO